

Ош мамлекеттик университетинин педагогика кафедрасынын кезектеги кеңейтилген жыйынынын №7 протоколунан

КӨЧҮРМӨ

Ош шаары « 26 » август 2024-жыл

Жыйындын төрайымы: педагогика кафедрасынын башчысы, педагогика илимдеринин кандидаты, доцент Жутанова Г. А.

Жыйындын катчысы: Каимова Л.

Катышкандар:

1. Жутанова Г.А. –п.и.к., доцент (13.00.01);
2. Зулуев Б. Б. – п.и.д., профессор (13.00.01);
3. Торогельдиева К. М. – п.и.д., профессор (13.00.01) (онлайн).
4. Келдибекова А. О. – п.и.д., доцент (13.00.02);
5. Колдошев М.К. – п.и.к., доцент (13.00.01);
6. Тажикова Б. Ш. – п.и.к., доцент (13.00.01);
7. Айдарова Ж.М. – п.и.к., доцент (13.00.01);
8. Алтыбаева М. А. – п.и.к., доцент (13.00.01);
9. Исаков Т. Э. – п.и.к., доцент (13.00.02);
10. Турдубаева К. Т. – п.и.к., доцент (13.00.02);
11. Зулпукарова Д. И. – п.и.к., доцент (13.00.02);
12. Турганбаева Р. Ж. – п.и.к., доцент (13.00.02);
13. Тагаева Д. А. – п.и.к., доцент (13.00.02);
14. Мурзабаев К. К. – п.и.к., доцент (13.00.02);
15. Култаева Д. Ч. – п.и.к., доцент (13.00.02);
16. Оморов Ш. Д. – п.и.к., доцент (13.00.02);

17. Арынбаев Э. К. – п.и.к., доцент (13.00.02);
18. Омаралиева З. И. – п.и.к., доцент (13.00.02);
19. Сапарова Б. С. – улук окутуучу;
20. Жакупова Г. С. – улук окутуучу;
21. Байсубанова В. А. – улук окутуучу;
22. Авазова Э. Т. – улук окутуучу;
23. Мамыргазы кызы К. – окутуучу;
24. Каимова Л. – методист.

Күн тартиби:

1. Изденүүчү Сооронбаева Каухар Акылбековнанын «Компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо («Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын мисалында)» темасындагы 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык ишин талкуулоо.

2. Сооронбаева Каухар Акылбековнанын “Компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо («Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын мисалында)” аттуу темадагы диссертациясы боюнча кандидаттык экзамендин кошумча программасын кароо жана талкуулоо.

Диссертациялык иш ОшМУнун педагогика кафедрасында аткарылган.

Илимий жетекчиси – Алтыбаева Мейликан, педагогика илимдеринин кандидаты, доцент.

Сооронбаева Каухар Акылбековнанын диссертациялык ишинин темасы Ош мамлекеттик университетинин Окумуштуулар кеңешинин жыйынынын 2019-жылдын 13-мартындагы №5 протоколу менен бекитилген.

Жыйындын төрайымы: Урматтуу жыйындын катышуучулары, 1-маселе изденүүчү Сооронбаева Каухар Акылбековнанын «Компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо («Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын мисалында)» темасындагы 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык ишин талкуулоо.

Илимий изилдөө ишине жетекчи болууга доцент М. Алтыбаеванын макулдугу, УАКтын илимий жетекчиликке уруксаты (№3655, 11.04.2011), диссертациянын темасы жана илимий жетекчисин бекитүү боюнча кафедранын, университеттин токтомдорунун көчүрмөлөрү бар. Эксперименттик иштин өткөрүлүшүн тастыктаган актылар дагы бар. Диссертанттын изилдөө ишинин жүрүшүндө иштеп чыккан эмгектеринин жарыяланган макалаларынын көргөзмөсү уюштурулган. Диссертациянын негизги мазмунун, маңызын, максатын жана өзөктүү жерлерин айтып берүү үчүн сөз изденүүчү К. А. Сооронбаевага берилет.

Изденүүчү изилдөө ишинин мазмуну боюнча баяндама жасады (баяндама тиркелет).

Жыйындын төрайымы: Изденүүчүнүн баяндамасы үчүн чоң ыраакмат. Катышуучуларда изденүүчүгө суроолор бар болсо берсеңиздер. Сунуш-пикирлерди суроолордон кийин билдиребиз. Кимде кандай суроо бар?

Торогельдиева К. М. – педагогика илимдеринин доктору, профессор. Каухар Акылбековна, валиддүү жана ишенимдүү баалоону кандай түшүндүрөсүңөр, мисалдар келтирип берсеңер?

Изденүүчү: Ишенимдүүлүк – бул педагогикалык өлчөөнүн тактык деңгээли. Ошол эле белгини кайталап өлчөө ошол эле натыйжаларды берсе, баалоо методу ишенимдүү деп эсептелет. Ал эми баалоо методунун валиддүүлүгү, чындыгында өлчөнүүчү нерсе же башка нерсе өлчөнүп жаткандыгын көрсөтөт, б.а. валиддүүлүгү дегенде баалоо каражаттарынын конкреттүү окутуу натыйжаларын баалоого ылайыктуулугу, жарамдуулугу деп түшүнсө болот. Мисалы, “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программасынын 7-окутуу натыйжасы төмөнкүчө айтылат: Илимий-изилдөө ишмердүүлүгүн жүргүзөт жана изилдөөнүн жыйынтыктарын баяндап берет. Ушул 7-окутуу натыйжасын баалоо үчүн төмөнкүдөй тапшырмаларды берсе болот: 1. Учурдагы математиканы, информатиканы окутуудагы проблемалар боюнча изилдөө ишинин бир нече темаларын түзгүлө. 2. Өзүңөрдүн магистрдик изилдөө ишиңердин актуалдуулугун ПНМТ (П-пикир, Н-негиздеме, М-мисал, Т-тыянак) ыкмасын колдонуп негиздегиле. Ушул тапшырмаларды “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программасынын 7-окутуу натыйжасын баалоо үчүн ишенимдүү жана валиддүү деп эсептесе болот.

Колдошев М. К. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент. Педагогикалык эксперимент кайсы окуу жайларда жүргүзүлдү? Экспериментке канча магистрант катышты?

Издөнүүчү: Педагогикалык эксперимент Ош мамлекеттик университетинин, ОшМПУнун, Б.Сыдыков ат. КӨЭАУнун базаларында жүргүзүлдү. Экспериментке “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программасында окуган 224 магистрант катышты.

Тагаева Д. А. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент. Иштелип чыккан моделди математика профили үчүн гана деп түшүнсөк болобу, же математика, информатика профилиби?

Издөнүүчү: “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо модели “Физика-математикалык билим берүү” билим берүү программасынын бардык профилдери үчүн жарамдуу. Биздин учурда математика профилине көбүрөк басым жасалды.

Арынбаев Э. К. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент. Изилдөө ишинде физика-математикалык билим берүү боюнча кандай материалдар колдонулду?

Издөнүүчү: Изилдөө ишибиз “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоонун мисалында каралгандыктан, ушул программанын окутуу натыйжаларына жеткирүү методдоруна басым жасалат. Ал үчүн окуу пландагы дисциплиналар боюнча окутуу натыйжалары алына тургандай окутуу технологиялары, ыкмалары каралды. Баалоодо окутуу натыйжаларына жеткирүү жана анын алынгандыгын текшерүүнү уюштуруу жактарына көңүл бурулган. Окуу пландагы “Математиканы, информатиканы окутуунун инновациялык методдору”, “Геометриянын кошумча главалары” сыяктуу дисциплиналар боюнча материалдар берилген жана “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программасынын мамлекеттик аттестациясынын суроо-тапшырмалары камтылган. Ал диссертациялык ишибиздин ичинде жана тиркеме катары да берилген.

Тажикова Б. Ш. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент. “Окутуу натыйжалары” түшүнүгүнө берилген аныктамаларды талдап, ушул түшүнүккө өзүнөр аныктама бердиңерби же ошол аныктамалардын ичинен ким тарабынан берилген аныктамага таяндыңар?

Издөнүүчү: Студенттердин эмнеге жетишүүгө тийиш жана ал жетишкендиктер кандай тастыктала тургандыгын туюнтуу үчүн «окутуу натыйжалары» деген атайын термин колдонулуп келет.

Окутуунун натыйжаларына негизделген мамиле 1960-1970-жылдары АКШда жүргүзүлгөн изилдөөлөрдөн башталган. Окутуудагы мындай мамиленин белгилүү жактоочуларынын бири Роберт Магер (Robert Mager) байкоо жүргүзүлүп жаткан натыйжалар үчүн атайын формулировкаларды

жазуу идеясын көтөрүп чыккан. Д. Кеннеди дүйнөлүк жана европалык билим берүү практикасында “окутуу натыйжалары” термининин аныктамасына болгон мамилелерди талдап, “Окутуу натыйжалары – бул окуу процесси аяктагандан кийин студент эмнени билип, түшүнүп жана (же) көрсөтө билүүсүнүн аныктамасы» деген жумушчу аныктамасын колдонгон. Окутуунун натыйжалары боюнча адабияттардын обзору бул терминдин бир катар окшош аныктамаларын бөлүп көрсөтүүгө мүмкүндүк берет. «Окутуу натыйжалары» түшүнүгүн 2005-жылы квалификациялардын европалык структурасын иштеп чыгуу боюнча жумушчу топ пайдаланып, ал ECTSти колдонуучулар үчүн Жетектемеде так аныктамага ээ болгон. Окутуу натыйжалары – бул «окуп-үйрөнүүчү билим алуу мөөнөтү аяктагандан кийин эмнени билиши, түшүнүшү жана демонстрациялап (жасап) бере алуу абалында болушу кандайча күтүлө тургандыгынын формулировкасы».

Адабияттарда ОНдорго берилген аныктамаларды, көз караштарды талдоонун жыйынтыгында ББПнын ОНдору идеалдуу бүтүрүүчү ээ боло турган билим, билгичтик, компетенция, баалуулук сапаттардын комплексин чагылдырат деген тыянакка келдик. Анын негизинде окутуу натыйжаларын бүтүрүүчүнүн идеалдуу моделине шайкеш үйрөнүүчүгө зарыл билимдердин, билгичтиктердин, компетенциялардын жана баалуулуктардын динамикалуу айкалышы деп аныктоого болот.

Исаков Т.Э. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент. Менин 2 суроом бар. 1-суроо: диссертациялык иштин 2-милдети “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун моделин теориялык жактан негиздөө деп формулировкаланган. Бул моделди өзүңөр иштеп чыктыңарбы? Же даяр моделди теориялык жактан негиздеп жатасыңарбы?

2-суроо: башка ЖОЖдордо да даярдалып жаткан “Физика-математикалык билим берүү” багыты боюнча негизги билим берүү программаларына анализ жүргүзүпсүңөр, анын жыйынтыгында окутуу натыйжаларын долбоорлоо боюнча кандай конкреттүү сунуштарды бересиңер?

Издөнүүчү: Топчубай Эргешович, сурооңузга ыракмат.

1-суроо боюнча диссертациялык ишибиздин бир милдети “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун моделин теориялык жактан негиздөө деп көрсөтүлгөндүгүн белгилегим келет. Бул милдетти ишке ашыруу үчүн моделди өзүбүз иштеп чыктык. Чындыгында, изилдөөнүн милдетине “моделин иштеп чыгуу” деген кошумчалоону киргизсек туура болот. Сурооңузду эске алып, оңдоп-түзөтүү киргизебиз.

2-суроо боюнча изилдөө ишинде ОшМУ, ОшМПУ, КӨЭАУдагы даярдалып жаткан “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программаларынын негизги билим берүү программаларына талдоо жүргүзүүнүн жыйынтыгында билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларынын санына, мазмунуна, таризделип жазылышына карата төмөнкүдөй сунуштарды беребиз:

– окутуу натыйжаларынын саны магистратурадагы окуу процессин уюштуруу өзгөчөлүгүнө (окуу мөөнөтү, адистештирилген магистрдик даярдык, магистранттардын мүнөздөмөлөрү ж.б.) ылайык 8дин тегерегинде болушу,

– ар бир окутуу натыйжасын кыска-нуска баяндап, формулировкасын так жазуу (студент программаны аяктап жатып эмнени билишинин жана жасай алышынын так жазылышы, конкреттүүлүгү; бир гана активдүү этиш аркылуу жазылышы, жөнөкөй сүйлөмдөр түрүндө жазылышы; баарына: студенттерге, окутуучуларга, иш берүүчүлөргө, өнөктөштөргө түшүнүктүүлүгү),

– окутуу натыйжаларынын магистранттардын позициясынан коюлушу («Программанын аягында ... студент жасай алат» деген сыяктуу формулировкаланышы; аракеттеги этиштер аркылуу жазылышы),

– окутуу натыйжаларынын реалдуу (окуп-үйрөнүүчүлөр тарабынан жетишүүгө мүмкүндүгү, белгиленген мөөнөттө (модулда, дисциплинада, ББПда) ишке ашырууга мүмкүндүгү) болушу.

Мурзабаев К. К. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент. Эксперименттин жыйынтыктарын статистикалык жактан иштеп чыгууда кайсы методдорду колдондуңуз?

Издөнүүчү: Сурооңузга ыракмат. Иштелип чыккан моделдин эффективдүүлүгүн эксперимент аркылуу аныктоо үчүн Э. Мамбетакунов жана А.В. Усовалар сунушташкан толуктук коэффициенти колдонулду. Анда магистранттардын жетишүүсүнүн төмөн, орто, жогору деңгээлдерине ылайык баштапкы жана жыйынтык маанилерди колдонуп толуктук коэффициенттери, эффективдүүлүк коэффициенти эсептелди.

Зулпукарова Д. И. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент. Диссертацияда кайсы кыргыз илимпоздорунун изилдөөлөрү колдонулду? Окутуу натыйжалары боюнча диссертациялык изилдөөлөрдү карадынарбы?

Издөнүүчү: сурооңузга ыракмат.

Изилдөөнүн мүнөзүнө ылайык окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо маселелери боюнча каралган адабияттарды 3 топко бөлүп карадык:

Биринчи топко окутуу натыйжалары, мааниси, окутуунун максаттары жана компетенциялар менен байланышы, аларды долбоорлоп жазуу боюнча методикалык көрсөтмөлөр баяндалган эл аралык деңгээлдеги (Лондон,

Левен, Берген, Бухарест коммюникелери, Европа квалификациялар алкагы), мамлекеттик деңгээлдеги (УКА, ТКА, кесиптик стандарт, МББС, өнүгүү стратегиялары ж.б.) документтер кирди.

Экинчи топко окутуу натыйжаларына байланыштуу чет өлкөлөрдө жана Кыргызстанда жарык көргөн Н.Ф. Ефремова (2012), В.И. Звонников, А.А. Малыгин, М.Б. Челышкова (2012), О.И. Ребрин, Шолина И.И. (2012), Б.Т.Абдижаппарова, Н.С.Ханжаров, Т.А. Абдырахманов, С.К.Калдыбаев, А.Д. Жунусакунова, Н.К.Дюшеева, М.Алтыбаева, А. К.М. Торогельдиева, Дж. Аттокурова, Т. Э. Исаков сыяктуу окумуштуулардын түрдүү жанрдагы эмгектери кирди.

Үчүнчү топко «Математиканы окутуу» адистиги боюнча магистрдик программасын *долбоорлоо боюнча* Р. М. Ныязбекова (2006), компетенттүүлүк мамиледе билим берүү программаларын долбоорлоонун негиздери А. К. Наркозиев (2011), комплекстүү тапшырмаларды пайдаланып мамлекеттик аттестацияларды уюштуруу Н. В. Шестакова (2017), магистратуранын студенттеринин билим берүү натыйжаларын комплекстүү баалоо А. Д. Каримова (2013) жана болочоктогу математика мугалиминин компетенттүүлүгүн калыптандырууга байланыштуу К. М. Торогельдиева, К. Т. Турдубаева, Н. А. Казачек ж.б. чет элдик жана ата мекендик окумуштуулардын эмгектери кирди.

Жыйындын төрайымы: Суроолоруңуздар барбы? Негизи, изденүүчүгө суроолор жетиштүү эле берилди. Эми талкууга өтсөк, кезекти рецензенттерге берели.

Тажикова Б.Ш. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент. Диссертациялык изилдөөдөгү каралып жаткан маселе өтө актуалдуу деп эсептейм. Билим берүү программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо - бүгүнкү күндөгү актуалдуу маселелердин бири. Диссертациялык иш киришүүдөн, 3 главадан, корутундудан жана практикалык сунуштардан турат. 1-главада 3 схема, 2-главада 1 схема бар. Диссертациянын баш жагына кыскартылган сөздөрдүн тизмесин кошуу керек. Адабияттардын арасында 30-40 жыл мурунку адабияттар да кездешет, ошол адабияттарды кайрадан карап чыгууну сунуштайм. Окутуу натыйжаларынын аныктамалары боюнча анализдеп, кандайдыр бир критерийлер боюнча классификациялоо сунушталат. Бир главадан экинчи главага өтүүдө логикалык байланышты күчөтүү керек деп ойлойм. Айрым техникалык каталарды кайрадан карап, оңдоп чыгуу зарыл. Жалпысынан, диссертациялык иш УАКтын койгон талабына жооп берет. Изденүүчүнүн тынымсыз иштеген аракети көрүнүп турат. Айтылган сунуш диссертациялык иштин деңгээлине шек жаратпайт. Андыктан, Сооронбаева Каухар

Акылбековнанын диссертациялык иши 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган иш катары коргоого сунушталат. Ийгилик каалайм.

Т.Э. Исаков – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент. Мен диссертацияны кылдаттык менен карап чыктым. Жазуу жүзүндө пикирим да бар, аны изденүүчүгө берем. Изилдөө ишинин темасы бүгүнкү күндөгү абдан актуалдуу тема десек болот. Себеби, бакалавриатта билим берүү жолго түшүп калды, ал эми магистратурада ушул кезге чейин анчейин нукка түшө элек. Диссертациялык изилдөө киришүүдөн, 3 бөлүмдөн, бөлүмдөр боюнча жыйынтыктардан, жалпы корутундудан жана практикалык сунуштардан турат. Илимий ишти жазуунун бардык талаптары аткарылган. Диссертация структурасы, көлөмү боюнча талапка жооп берет. Жарыяланган эмгектердин саны жетишерлик. Изденүүчүнүн көп жылдык эмгеги көрүнүп турат. Диссертациялык иштин структуралык жана мазмундук жактан жакшырылышына карата жардам ирээтинде сунушумду айтып өтсөм. Айрым стилистикалык каталар кездешет. Техникалык каталарды дагы бир жолу карап чыкса, коюлган талаптарга так жооп берет деген ойдомун. Мазмунга толуктоолорду киргизүүнү, тактап айтканда окуу пландагы математикалык багыттагы дисциплиналар боюнча материалдарды камтууну сунуштайм. Жыйынтыктап айтканда, Сооронбаева Каухар Акылбековнанын диссертациялык иши 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган иш катары Улуттук аттестациялык комиссиянын талаптарына жооп берет, аны коргоого сунуштайм.

Торогельдиева К.М. – педагогика илимдеринин доктору, профессор. Изденүүчү Сооронбаева Каухар ишенимдүү сүйлөдү, кесиптешибиз Т. Исаковдун сөзүнө кошулам. Диссертациялык иш «Физика-математикалык билим берүү» багытынын окуу планындагы дисциплиналар, алардын мазмуну боюнча мисалдар, тапшырмалар менен толукталышы керек. Көбүнчө орус окумуштуулардын эмгектери каралган, кыргыз окумуштууларынын да эмгектерин кошуу керек. Изденүүчүгө ийгиликтерди каалаймын. К.А. Сооронбаеванын диссертациялык иши 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган иш катары Улуттук аттестациялык комиссиянын талаптарына жооп берет, аны коргоого сунуштайм.

Алтыбаева М. – илимий жетекчиси, педагогика илимдеринин кандидаты, доцент. Магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоого жана баалоого карата коюлуп жаткан талаптар, магистранттардын окутуу натыйжаларын комплекстүү баалоону уюштуруу зарылдыгы илимий изилдөө ишинин темасынын тандалып алынышын жана актуалдуулугун аныктайт.

Диссертант тарабынан изилдөөнүн темасына ылайык «Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун моделин иштеп чыгуу, теориялык жактан негиздөө жана эксперимент аркылуу текшерүү максаты коюлган.

Диссертациялык изилдөөнүн алдына коюлган максатына ылайык коюлган милдеттер толугу менен чечилип, төмөндөгү иштер аткарылган:

1. Компетенттүүлүк мамиледе билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун тарыхый педагогикалык, илимий-теориялык, методикалык жана практикалык негиздери айкындалды.

2. Изилдөөдө “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программасынын ОНдорун долбоорлоо жана баалоо модели иштелип чыкты.

3. ОНдордун формулировкасы, анын НББПсынын багытына, билим берүү деңгээлине ылайыктыгы, мазмуну ж.б. мүнөздөмөлөрү боюнча баалоонун критерийлери жана ар бир критерийге тийиштүү көрсөткүчтөрү иштелип чыкты.

4. Педагогикалык экспериментти жүргүзүү менен изилдөө ишине коюлган илимий божомолдун туура экендиги, “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программасын окутуу натыйжаларга багытталып түзүлгөндүгү программанын сапатынын жогорулагандыгына, б.а. магистранттардын жетишүү көрсөткүчтөрүнүн өсүшүнө өбөлгө жаратары далилденген.

«Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо боюнча педагогикалык эксперимент ББПлардын ОНдорун долбоорлоонун жана баалоонун иштелип чыккан модель жана методика жарамдуу деген тыянак чыгарууга негиз болду.

Сооронбаева Каухар Акылбековнанын «Компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо («Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын мисалында)» 13.00.01 – жалпы педагогика,

педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы деген темадагы педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык иши актуалдуу, өз алдынча аткарылган илимий изилдөө болуп саналат жана кандидаттык диссертацияларга коюлуучу тиешелүү талаптарга жооп берет жана коргоого сунуштоого болот деп эсептейм (пикир тиркелген).

Жутанова Г.А. – төрайым, п.и.к., доцент: Урматтуу жыйындын катышуучулары, диссертациялык иштин темасынын актуалдуулугу, эмгектин жалпы мазмуну боюнча негиздүү пикирлер айтылды. Чындыгында, билим берүү программаларынын окутуу натыйжалары ал программаны ишке ашыруудагы негизги маяк катары кызмат кылыш керек. Тилекке каршы, учурда окутуу натыйжалары белгиленип жазылган менен ошол натыйжаларга жетүү үчүн жетишерлик иш аракеттер аткарылбай келет. Изденүүчүнүн диссертациялык ишинде дал ушул проблемалар көтөрүлүп, аны чечүү жолдору сунушталган.

Эмесе, К.А. Сооронбаеванын диссертациялык иши боюнча төмөнкүдөй бүтүм чыгаруу сунуш кылынат:

БҮТҮМ

Изилдөөнүн актуалдуулугу. Компетенттүүлүк мамиледе окуп-үйрөнүүдө студенттердин бар билимдерге таянып ар кандай татаалдыктагы проблемаларды чечүүгө жөндөмдүүлүгү, алынган билимдерди практикада колдонгонго даярдыгы, анын личносттук потенциалынын өнүгүшү, проблемаларды өз алдынча чечүү тажрыйбасына ээ болгондугу менен окутуунун натыйжалары аныкталат.

Кыргыз Республикасында билим берүүнү 2021–2030-жылдарга карата өнүктүрүүнүн концепциясында билим берүү системасын өнүктүрүүнүн негизги артыкчылыктуу багыттарынын алдыңкы сабында максат менен натыйжанын дал келишине өзгөчө көңүл буруу белгиленген. Анда «билим берүү системасынын бардык баскычында бүтүрүүчүлөрдүн моделинин так көрсөтүлүшү, удаалаштык жана уламалуулук принциптерин камсыз кылат. Билим берүүнүн Мамлекеттик жана предметтик стандарттарындагы окутуунун натыйжасына жетүү ар бир педагогдун башкы милдети болуп, алардын билим берүүнүн мазмунуна гана эмес, билим берүүнүн натыйжасына дагы басым жасашы маанилүү» деп белгиленген.

Түшүнүктүү жазылган окутуу натыйжалары студентке окуу процессинде андан эмне күтүлүп жаткандыгын, жетишилген натыйжа кайсы критерийлер боюнча баалана тургандыгын аңдап түшүнүүгө жардам берет. Окутуучулардын көңүлүн жана иш аракетин пландаштырылган натыйжага

жетишүүгө жана аны адекваттуу баалоого топтоштурат, потенциалдуу жумуш берүүчүлөргө бүтүрүүчүлөрдүн реалдуу мүмкүнчүлүктөрү жөнүндө айкын түшүнүк берет.

Изилдөөнүн максаты: «Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун моделин иштеп чыгуу, теориялык жактан негиздөө жана эксперимент аркылуу текшерүү.

Изилдөөнүн милдеттери:

1. Компетенттүүлүк мамилени ишке ашырууда билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун илим жана практикадагы абалын аныктоо.

2. «Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун моделин иштеп чыгуу жана теориялык жактан негиздөө.

3. «Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасындагы дисциплиналардын окуу-методикалык комплекстерин окутуу натыйжаларына багыттап иштеп чыгуу жана окуу процессинде ишке ашыруу.

4. Иштелип чыккан моделдин натыйжалуулугун эксперимент аркылуу текшерүү жана илимий-практикалык сунуштарды иштеп чыгуу.

Иштин илимий жаңылыгы: компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо, баалоо багытындагы илим жана практикадагы тенденциялар, өбөлгөлөр талдоого алынып, айкындалды; физика-математикалык билим берүү магистрдик программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун модели иштелип чыкты; айкындалган модель жана методикалык системанын натыйжалуулугу эксперимент аркылуу тастыкталды.

Алынган натыйжалардын практикалык маанилүүлүгү: «Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо багытындагы теориялык жактан негизделип, практика жүзүндө сыноодон өткөрүлгөн илимий-методикалык материалдар, методикалык сунуштар башка багыттар боюнча да негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууда, окутуу процессинде жана изденүүчүлөрдүн илимий иштеринде колдонууга болот.

Коргоого коюлуучу диссертациянын негизги жоболору:

1. Компетенттүүлүк мамилени ишке ашырууда билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун илим жана практикадагы абалы.

2. «Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун модели.

3. «Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо боюнча аткарылган эксперименталдык изилдөөнүн жыйынтыктары.

4. Жогорку кесиптик билим берүүдө «Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо боюнча илимий-практикалык сунуштар.

Изденүүчүнүн жеке салымы: изденүүчү тарабынан компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун абалын чагылдырган адабияттар анализденип, жалпыланган; «Физика-математикалык билим берүү» магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо багытында аныктоочу, калыптандыруучу жана жыйынтыктоочу эксперименттердин фактылык материалдары топтолуп, талдоого алынган; аныктоочу, калыптандыруучу жана жыйынтыктоочу эксперименттер өткөрүлүп жана алардын негизинде иштелип чыккан практикалык сунуштар, коргоого сунушталган жоболор өзү тарабынан даярдалган.

Диссертациянын көлөмү жана түзүлүшү. Диссертация киришүүдөн, үч главадан, 6 параграфтан, корутундудан, адабияттардын тизмесинен (166), 16 сүрөттөн, 44 таблицадан жана тиркемелерден турат. Жалпы көлөмү - 143 бет.

Диссертациялык изилдөөнүн натыйжаларынын жарыяланышы.

Изилдөөнүн негизги жоболору КР Президентине караштуу УАК талап кылган жалпы 15 макалада чагылдырылган. Изилдөөнүн багыты боюнча 5 макала чет элдик басылмаларда (анын ичинен 1 макала Scopus системасына индекстелген басылмада), 10 макала жергиликтүү басылмаларда жарыяланган. Диссертациялык изилдөөнүн натыйжаларын чагылдырган макалалар ОшМУнун жарчысы (2018), Наука и новые технологии, инновации Кыргызстана Наука и новые технологии, инновации Кыргызстана (2019, 2022), Научное обозрение. Педагогические науки (2022), Alatoo Academic Studies (2023) илимий журналдарында жарыяланган.

Изденүүчүнүн материалды илимий негизде бере алгандыгы, анын системалуулугу, жыйынтыктарынын аргументтүүлүгү, библиографиялык аппаратты туура жаза билиши анын илимий кызматкер катары каныгып калгандыгын күбөлөндүрөт.

Ошондуктан, «Компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо

(«Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын мисалында)» аттуу темадагы диссертациялык иш 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистигине ылайык келет жана КР УАКтын «Окумуштуулук даражаларды ыйгаруунун тартиби жөнүндө жобонун» 9, 11-пункттарынын талаптарына жооп берет.

2-маселе. Сооронбаева Каухар Акылбековнанын «Компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо («Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын мисалында)» аттуу темадагы диссертациясы боюнча кандидаттык экзамендин кошумча программасын кароо жана талкуулоо.

2-маселе боюнча боюнча жыйындын төрагасы төмөнкүлөргө токтолду: Кыргыз Республикасынын Президентинин 2021-жылдын 12-октябрындагы ПЖ №435 Жарлыгы менен бекитилген “2026-жылга чейин Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук программасы жөнүндө”, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2020-жылдын 17-декабрындагы ПЖ №64 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик башкаруусуна санариптик технологияларды киргизүүнү активдештирүү боюнча кечиктирилгис чаралар жөнүндө”, 2021-жылдын 8-февралындагы ПЖ №27 “Калкка мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн жеткиликтүүлүгүн жана сапатын жогорулатуу боюнча мындан аркы чаралар жөнүндө” Жарлыктарын аткаруу максатында, Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Улуттук аттестациялык комиссиясынын 2022-жылга карата коррупцияга каршы аракеттер планына ылайык атайын буйрук чыккан. Адистик дисциплина боюнча кандидаттык экзамендин кошумча программалары окумуштуулук даражаларды изилдөөчүлөрдүн жекече ар бирине диссертациянын темасына ылайык иш аткарылган жери боюнча түзүлсүн жана УАКтын расмий сайтындагы өздүк кабинетине жайгаштырылып, эксперттик комиссиянын мүчөлөрү тарабынан кабыл алуу уюштурулуп, изденүүчүгө аталган экзаменди тапшыргандыгы жөнүндө протокол берилсин деген буйрук чыккан. Ошонун негизинде 13.00.01 – жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган «Компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо («Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын мисалында)» аттуу темадагы Сооронбаева Каухар Акылбековнанын диссертациялык ишинин негизинде адистик дисциплина боюнча педагогика

кафедрасы жана илимий жетекчиси педагогика илимдеринин кандидаты, доцент М. Алтыбаева менен биргеликте кандидаттык экзамендин кошумча программасы боюнча суроолор даярдалган. Ушул адистик дисциплина боюнча кандидаттык экзамендин кошумча программасы боюнча суроолор болсо берсеңиздер.

Кошумча программа боюнча изденүүчүгө төмөнкүдөй суроолор берилди:

Култаева Д. Ч. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент:
Магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларына Квалификациялардын улуттук алкагында кандай талаптар коюлган?

Изденүүчү: 2018-2040-жылдарга Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн Улуттук стратегиясын ишке ашыруу максатында Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылы менен Квалификациялардын улуттук алкагы (КУА) бекитилген. Анда бүтүрүүчүлөр ээ болуучу билим, көндүм жана жеке компетенциялар берилген. Иш же окуу жаатында жогорку адистештирилген билимге жана илимий изилдөө ыкмаларына, ошондой эле чектеш тармактарда жалпы жана кесиптик билимге ээ болуш керек деген талап коюлат.

Илимий изилдөө жана инновациялык профессионалдык ишмердүүлүк, жаңы билимдерди өндүрүү, оригиналдуу идеялар же илимий изилдөөлөр үчүн стратегиялык милдеттерди жана көйгөйлөрдү чечүү боюнча атайын көндүмгө ээ болуу талабы көрсөтүлгөн. Ал эми магистратура деңгээлинин бүтүрүүчүсү ээ болуучу компетенцияларга:

1 - инновациялык ыкмалар менен татаал, күтүлбөгөн жумуш же окуу чөйрөлөрүн башкаруу,

2 – күтүлбөгөн кырдаалдарда чечимдерди кабыл алуу үчүн жоопкерчилик,

3 – эксперттик (кесиптик) топтордун ишин уюштуруу, алардын ишинин натыйжаларын көрсөтүү деп берилген.

Турдубаева К.Т. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент:

Билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун актуалдуулугун кантип далилдейсиз?

Изденүүчү: Билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоонун жана баалоонун актуалдуулугун төмөнкүдөй үч өңүттөгү абалы далилдеди. 1. Коомдук масштабда сапаттуу билим берүүнүн мүмкүндүгүн жогорулатуу, билим берүү системасын коомдун жана ар бир жарандын талабына дал келе тургандай деңгээлге жеткирүү максаттарын көздөгөн иш аракеттердин негизинде билим берүү компетенттүүлүк мамилеге, тактап айтканда, күтүлүүчү натыйжага багытталып, эмгек

рыногунун талабына ылайык келе турган адистерди даярдоо маселеси коюлууда.

2. Практикалык өнүттө НББПнын окутуу натыйжаларынын талапка ылайык таризделип жазылбагандыгы жана программанын окутуу натыйжаларын баалай тургандай деңгээлде баалоо каражаттарын иштеп чыгуудагы кыйынчылыктардын болушу.

3. Илимий өнүттө магистрдик ББПлардын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана аларды баалоо каражаттарын иштеп чыгуунун методикалык негиздеринин айкын эместиги.

Исаков Т. Э. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент:

Билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын баалоо үчүн даярдала турган комплекстүү суроо-тапшырмалар кантип түзүлөт? Мисал келтире аласызбы?

Издөнүүчү: Билим берүү программаларынын окутуу натыйжалары жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияда бааланат. Ошондуктан мамлекеттик аттестациянын суроолору ар бир окутуу натыйжасын баалай турган дисциплиналар аралык комплекстүү түзүлүшү шарт. Билим берүү программасынын 8 окутуу натыйжасы болсо, анда ошол 8 окутуу натыйжаларын баалай турган инструменттерди даярдоо керек. Алар кырдаалдык тапшырмалар, кейстер, компетенттүүлүккө багытталган тапшырмалар ж. б. болушу мүмкүн. Бир окутуу натыйжасын калыптандыра турган билим берүү программасынын бир нече дисциплиналары болушу мүмкүн. Анда ошол окутуу натыйжасын баалоо үчүн тиешелүү дисциплиналардан комплекстүү суроо-тапшырмалар даярдалат. Мисалы, “Физика-математикалык билим берүү” магистрдик программасынын бир окутуу натыйжасы мындайча баяндалат: “Ар кандай билим берүү уюмдарында түрдүү билим берүү деңгээлинде окутуу процессин уюштурууга жана ишке ашырууга жөндөмдүү”. Бул окутуу натыйжасын калыптандыруу үчүн математиканы жана информатиканы окутуунун инновациялык методдору, математикалык маселелерди чыгаруу боюнча практикум, КРда орто билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарын жана предметтик стандарттарды ишке ашыруу дисциплиналары иштесе, анда аны баалоо үчүн ушул предметтер аралык суроо-тапшырмалар түзүлөт.

ТАЛКУУЛООГО КАТЫШТЫ:

Оморов Ш. Д. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент: Сооронбаева Каухар Акылбековнанын «Компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо («Физика-математикалык билим берүү» магистрдик

программасынын мисалында)» деген темадагы диссертациялык иши боюнча кандидаттык экзаменди тапшыруу үчүн атайын дисциплинанын кошумча программасы талап кылынган критерийлерге толук жооп берет. Мен кошумча программаны бекитүүнү сунуштайм.

Турганбаева Р. Ж. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент: Кандидаттык экзаменди тапшыруу үчүн кошумча программада жалпы педагогика жана диссертациялык иштин мазмуну боюнча суроолор камтылган. Андыктан, аны бекитүүгө сунуш кылам.

Жутанова Г. А. – педагогика илимдеринин кандидаты, доцент: Изденүүчүнүн диссертациялык иши боюнча кандидаттык минимумдун кошумча программасы менен таанышып чыгып, бул программада компетенттүүлүк мамиледе окутуу натыйжаларын долбоорлоого, баалоого байланышкан мазмундун камтылгандыгын байкадык. Тактап айтканда, жалпы педагогиканын суроолорунан сырткары, Болон процесси, жогорку билим берүүнү өнүктүрүүдөгү интеграциялык процесстер, мамлекеттик билим берүү стандарттары, негизги билим берүү программалары, окутуу натыйжаларынын билим берүү процессин уюштуруудагы орду сыяктуу мазмундагы суроолор камтылган.

Изденүүчүнүн диссертациялык иши боюнча кандидаттык экзаменди тапшыруу үчүн атайын дисциплинанын кошумча программасын бекитүү үчүн добуш берүүнү сунуштайм.

Добуш берүү: «Макул» – баары – 24, «каршы» – жок, «калыс» – жок.

ОшМУнун педагогика кафедрасынын кеңейтилген жыйыны Сооронбаева Каухар Акылбековнанын **«Компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо («Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын мисалында)»** аттуу диссертациялык иши боюнча билдирүүсүн, суроолорго берген жоопторун жана талкууга чыгып сүйлөгөндөрдүн пикирлерин угуп жана талкуулап, төмөндөгүдөй

ЧЕЧИМ КАБЫЛ АЛДЫ:

1. Сооронбаева Каухар Акылбековнанын диссертациясы боюнча бүтүмү бекитилсин.

2. Сооронбаева Каухар Акылбековнанын **«Компетенттүүлүк мамиледе магистрдик билим берүү программаларынын окутуу натыйжаларын долбоорлоо жана баалоо («Физика-математикалык билим берүү» магистрдик программасынын мисалында)»** аттуу темадагы 13.00.01 – жалпы педагогика,

педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациясы КР УАКтын «Окумуштуулук даражаларды ыйгаруунун тартиби жөнүндө жобонун» 11 пунктуна толугу менен жооп берет деп эсептелсин жана коргоого сунуш кылынсын.

3. Сооронбаева Каухар Акылбековнанын атайын дисциплина боюнча кандидаттык экзамендин кошумча программасы бекитилсин.

Жыйындын төрайымы:

 Жутанова Г.А.

Жыйындын катчысы:

 Каимова Л.

Төрайым Г.А. Жутанованын жана катчы Л. Каимованын кол тамгаларын тастыктайм.

Кадрлар бөлүмүнүн башчысы,
п.и.к., доцент

 Турдубаева Г.